

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

เป้าหมายสำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม คือ การลด ภาวะภาครัฐและการผูกติดกับบทบาทของราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการการเมือง กับ ข้าราชการระดับสูง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายไปตามระบบตลอดเวลา ขณะเดียวกันก็ต้อง เพิ่มบทบาทและความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้สามารถดูแล แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและ ปัญหาพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ และการอยู่ร่วมกันในชุมชนได้เป็น ลำดับ

ในการสร้างความเข้มแข็งดังกล่าว ได้มีการสร้างระบบกองทุนต่าง ๆ ในชุมชนที่ใช้เป็น เครื่องมือเสริมสร้างบทบาท และความเข้มแข็งของประชาชน และชุมชนจำนวนมากตลอดมา ใน เรื่องการจัดสวัสดิการสังคมก็เช่นเดียวกับด้านอื่น ๆ ได้มีการจัดตั้งกองทุนอย่างมากมายทั้งที่เป็น ทางการ กิจทางการ และไม่เป็นทางการ การดำเนินการก็มีความหลากหลาย บางส่วนประสบ ความสำเร็จ บางส่วนล้มเหลว ขึ้นกับเหตุปัจจัยหลายด้าน ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายใน และ ภายนอกที่ชุมชนต้องเผชิญนโยบายของรัฐบาลเองก็มีผลต่อการจัดการรูปแบบ วิธีการและเป้าหมาย ความสำเร็จ ในบางยุคก็เคร่งครัดในระเบียบปฏิบัติมาก จนขาดความยืดหยุ่นเกินจำเป็น แต่บางยุค กลับตรงข้ามจนทำให้ขาดวินัย และมีทัศนคติต่อกองทุนในทางที่ไม่ส่งเสริมต่อความเข้มแข็ง และ บทบาทของประชาชน

ในเรื่องนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้กำหนดยุทธศาสตร์ “สังคมไม่ทอดทิ้งกัน” ตามนโยบายการสร้างสังคมไทยไปสู่การเป็นสังคมที่ดั่งาม และอยู่เย็นเป็น สุขร่วมกัน ดังเป็นที่ทราบกันแล้ว ยุทธศาสตร์สำคัญที่เป็นหัวใจของนโยบายดังกล่าวคือ ยุทธศาสตร์สังคมเข้มแข็งที่ส่งเสริมให้มีการรวมตัวร่วมคิด ร่วมทำในทุกพื้นที่ ในทุกองค์กร และ ทุกเรื่อง โดยทำให้มีบูรณาการระหว่างเครือข่ายขององค์กรประชาชนอย่างใกล้ชิดและกว้างขวาง

ดังนั้นกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงดำเนินโครงการวิจัยเชิง ปฏิบัติการพัฒนารูปแบบการบูรณาการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับเขต/อำเภอ เพื่อเป็น การจัดระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของกองทุน ศึกษารูปแบบและข้อดี ข้อจำกัดของรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำไปสรุปให้เห็นทางเลือก ตลอดจนวางแนวทาง ประกอบด้วยข้อเสนอแนะ รูปแบบ วิธี ดำเนินงาน และกระบวนการขับเคลื่อนกิจกรรมบูรณาการเครือข่ายกองทุนต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อให้มี ความเข้มแข็ง และขยายผลออกไป ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และนโยบายของรัฐบาลต่อไป

สำหรับชุมชนเขตคลองเตย ซึ่งมีสถานภาพด้านเขตปกครองเป็นระดับอำเภอเช่นเดียวกับอำเภอทั่วไปในต่างจังหวัดนั้น มีลักษณะของโครงสร้างชุมชนแตกต่างจากระดับอำเภอทั่วไป หลายประการ กล่าวคือ มีความหลากหลายของชุมชนที่อยู่อาศัยแบบต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายให้แน่ชัด โดยการใช้กลุ่มลักษณะความเป็นชุมชนและสมาชิกกองทุนเป็นโครงสร้างการศึกษาวิจัยแทนการใช้เขตพื้นที่การปกครอง

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้เกิดฐานข้อมูลสารสนเทศ กลุ่ม กองทุนสวัสดิการชุมชน
- 2) เพื่อผลักดันกระบวนการเชื่อมโยงกลุ่ม กองทุนสวัสดิการชุมชน ให้พัฒนาเป็นเครือข่ายระดับเขต
- 3) เพื่อพัฒนารูปแบบการบูรณาการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับเขตที่หลากหลาย มีลักษณะยืดหยุ่น เพื่อพื้นที่อื่นสามารถประยุกต์ใช้ได้
- 4) เพื่อให้เครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับเขต ดำเนินกิจกรรมร่วมกันในการดูแลจัดสวัสดิการสำหรับประชาชน กลุ่มผู้ยากลำบากในพื้นที่
- 5) เพื่อสังเคราะห์ บทเรียนและยกระดับเป็นองค์ความรู้ และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1.3 ขอบเขตการศึกษา (Study Scope)

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาและกิจกรรม

ขอบเขตด้านเนื้อหาและกิจกรรม คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์จาก ข้อมูลเกี่ยวกับภารกิจของที่ปรึกษา¹ โดยเทียบเคียงกับองค์ความรู้เชิงวิชาการ และกำหนดเป็นแนวทางการศึกษา และแยกวิธีการดำเนินการขึ้นมาต่างหาก ในส่วนของขอบเขตเชิงเนื้อหา จะดำเนินการดังนี้

- 1) การสำรวจข้อมูลกองทุนเพื่อชาวบ้านทุกรูปแบบ
- 2) ประมวลข้อมูลสถานการณ์ผู้ยากไร้ในระดับพื้นที่ที่ทำการศึกษา
- 3) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียน เพื่อพัฒนาเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชน และเชื่อมโยงหนุนเสริมกันระหว่างกองทุนสวัสดิการชุมชน
- 4) ร่วมกิจกรรมพัฒนาและร่วมดำเนินการจัดสวัสดิการสำหรับผู้ยากลำบากในพื้นที่
- 5) สังเคราะห์บทเรียน เพื่อยกระดับเป็นองค์ความรู้
- 6) การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยเน้นความกว้างขวาง ครอบคลุมทั้งระดับเจ้าหน้าที่ นักวิจัย และผู้รับบริการ

¹ TOR โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนาแบบบูรณาการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับอำเภอ

8) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายแก่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1.3.2 ขอบเขตด้านเวลา

มีนาคม - ธันวาคม 2550

1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

เน้นการใช้กลุ่มชุมชนเป้าหมายในเขตพื้นที่ดำเนินการของเขตคลองเตย

กรุงเทพมหานคร

1.4 ขอบเขตการดำเนินงาน

จากข้อกำหนดโครงการของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กำหนดหน้าที่ให้ที่ปรึกษาดำเนินการดังนี้

1.4.1 สร้างเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน และข้อมูลผู้ยากลำบากในพื้นที่เขตคลองเตย โดยระบุว่ามิถุนายนอะไร จำนวนเท่าไร รูปแบบอย่างไรบ้าง สิทธิประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สมาชิกและประชาชน ในแต่ละกองทุนมีที่มาและวิวัฒนาการ โครงสร้างสถานภาพ ของแต่ละกองทุนในพื้นที่การศึกษาเป็นอย่างไร สิทธิประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สมาชิกและประชาชนในแต่ละกองทุน ปัญหาและอุปสรรค ข้อคิดเห็น การเชื่อมโยงกับกองทุนอื่น รวมทั้งดำเนินการสำรวจข้อมูลประชาชนผู้ยากลำบากอย่างเข้มข้นในพื้นที่ศึกษา(ทั้งเขต) ว่ามีจำนวนเท่าใด พร้อมจำแนกเพศ วัย และกลุ่มตามลักษณะของปัญหา

1.4.2 กระบวนการศึกษาวิจัย ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ที่จะทำให้เกิดรูปแบบ (Model) การพัฒนาเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชน อันนำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงระหว่างกองทุนสวัสดิการชุมชน บนฐานการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในพื้นที่

1.4.3 การสร้างและทดลองดำเนินกิจกรรมการดูแลสวัสดิการสำหรับกลุ่มผู้ยากลำบาก โดยศักยภาพของกองทุน และทุนทางสังคมในพื้นที่ได้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายผู้ยากลำบาก มีการขับเคลื่อนอย่างไรที่จะนำไปสู่การพึ่งตนเองได้ของผู้ยากลำบาก

1.4.4 การสังเคราะห์และถอดบทเรียนให้เกิดเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการดูแลช่วยเหลือผู้ยากลำบากในพื้นที่เขตคลองเตยของเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ต่อเนื่อง และเป็นรูปแบบที่สามารถขยายผลได้ พร้อมมีข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสวัสดิการชุมชนแก่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1.4.5 ทีมนักวิจัย เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้มีส่วนร่วมเรียนรู้กระบวนการสังเคราะห์ข้อมูลที่เกิดจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (PAR)

1.4.6 จัดเวทีเสวนารับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคประชาสังคม เพื่อนำไปสู่ความสมบูรณ์ของการจัดทำรายงานฉบับสุดท้าย

1.5 วิธีการดำเนินงาน

คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ ขอบเขตการดำเนินงานตามข้อกำหนดโครงการ(TOR) ได้ประมวลเป็นกิจกรรมเชิงวิชาการ โดยเน้น การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) มีลักษณะพิเศษคือ การมีส่วนร่วมดำเนินการ 3 ฝ่ายคือ ภาควิชาการ ภาควิชาการ ชุมชนที่ดำเนินการ และผู้ที่ได้รับบริการ ดังนั้นวิธีการดำเนินงานจึงออกแบบให้สอดคล้องและเหมาะสม โดยคำนึงถึงความเกี่ยวข้องโดยตรง (Stake-holder) ในชุมชน โดยมีกิจกรรมดังนี้

1.5.1 กิจกรรมทบทวนองค์ความรู้

เน้นการทบทวนเอกสาร (Documentary Review) โดยไม่ระบุเฉพาะเจาะจงถึงประเภทเอกสารที่มีขอบเขตกว้างขวางกว่างานวิจัย งานวิชาการ เอกสารประเภทสิ่งพิมพ์ โดยครอบคลุมถึงรายงานการประชุม หนังสือพิมพ์ ไปสเตอร์ ปรกาศ รวมถึงข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

1.5.2 การคัดเลือกพื้นที่ศึกษา

กระบวนการคัดเลือกพื้นที่ศึกษา (Area Selection) เป็นการคัดเลือกโดยเจาะจง (Purposive) โดยเลือกพื้นที่เขตคลองเตยซึ่งเป็นเขตชั้นใน ประวัติเป็นมาโดยสังเขปคือ คลองเตยเป็นแขวงหนึ่งในเขตพระโขนง และได้ตั้งเป็นเขตคลองเตยเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2532 ประกอบด้วย 3 แขวงคือ คลองเตย คลองตัน และพระโขนง มีพื้นที่ปกครอง 12.32 ตารางกิโลเมตร และเนื่องด้วยมีพื้นที่กว้างขวางและประชากรหนาแน่น ภายหลังจึงได้แยกพื้นที่ออกเป็นเขตวัฒนา เขตคลองเตยเป็นที่ตั้งของท่าเรือกรุงเทพ เป็นศูนย์กลางการขนส่งทางน้ำที่ติดต่อกับต่างประเทศ และเป็นแหล่งเศรษฐกิจการค้าตามแนวถนนสุขุมวิท

สภาพสังคมของเขตคลองเตยส่วนหนึ่งเป็นสังคมธุรกิจ อีกส่วนหนึ่งเป็นชุมชนแออัดขนาดใหญ่ จำนวน 41 ชุมชน

ลักษณะอาณาเขตทั่วไปของเขตคลองเตยคือ ทิศเหนือจรดแขวงวัฒนา เขตวัฒนา ทิศใต้
จรดแม่น้ำเจ้าพระยา ทิศตะวันออกจรดแขวงคลองตัน ทิศตะวันตกจรดแขวงลมพินี่

ทางด้านโครงสร้างประชากรพบว่า เขตคลองเตยมีประชากร ณ สิ้นเดือนธันวาคม พ.ศ. 2548² จำนวน 122,919 ราย แยกเป็นชาย 59,466 คน และ หญิง 63,453 คน

สำหรับสาเหตุหลักที่ คณะผู้วิจัยเลือกพื้นที่เขตคลองเตย มีเหตุผลสำคัญ 5 ประการดังต่อไปนี้

² กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

- 1) เป็นชุมชนที่เก่าแก่
- 2) เป็นย่านธุรกิจ ย่านการค้า ย่านการขนส่งทางเรือระดับประเทศ
- 3) เป็นย่านที่มีคนด้อยโอกาส คนยากไร้ ผู้ใช้แรงงาน ทั้งที่มีทักษะและไร้ทักษะจำนวนมาก
- 4) เป็นย่านที่มีชุมชนแออัด อยู่อย่างหนาแน่นมากที่สุดของประเทศ
- 5) เป็นย่านที่มีองค์กรพัฒนาเอกชน และ องค์กรชุมชนที่มีความเข้มแข็ง และมีชุดประสบการณ์ในการแก้ปัญหาชุมชนระดับรากหญ้า

1.5.3 จัดเวทีออกแบบกรอบการศึกษา (Frame Work Design Forum)

จัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างทีมงานวิจัย องค์กรดำเนินการ และผู้รับบริการ โดยเน้นที่กรอบแนวคิดและวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสม รวมถึงการจัดระบบสื่อสารที่ปลอดช่องว่าง ทั้งนี้ การจัดเวทีอาจผสมผสานกันระหว่างความเป็นทางการและความไม่เป็นทางการ รวมถึงการกำหนดรูปแบบการทำงานทั้งแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง นอกจากนี้กรอบการศึกษาต้องมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนที่สามารถปรับเปลี่ยน ขยาย หรือลดตามความเหมาะสมของการดำเนินการ

ในการจัดเวทีกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอน	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบหลัก
1	เสนอผลการสำรวจข้อมูลด้านกองทุนที่เกี่ยวข้องในภาพถ่ายภายในแขวง และภาพรวมของเขตคลองเตย เพื่อสรุปสถานการณ์และสภาพปัจจุบัน และปัญหา (จัดรวม 1 ครั้ง)	คณะผู้วิจัย
2	เสนอแนวทางการประสานเครือข่าย โดยใช้องค์กรที่มีอยู่เดิมแต่ละชุมชน และจัดการประสานเป็นกลุ่มย่อย ราว 4 กลุ่ม ๆ ละ 10 ชุมชน รวม 40 ชุมชน (จัดแยก 4 ครั้ง)	คณะผู้วิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน
3	นำเสนอผลการประชุมแต่ละกลุ่มชุมชน เพื่อเสนอต้นแบบการบูรณาการที่ชุมชนมีอยู่แล้ว หรือข้อเสนอที่ได้จากการหารือในข้อ 2 เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความเห็น (จัด 1 ครั้งรวม)	ผู้นำชุมชนเสนอ
4	การนำเสนอรูปแบบจัดการกองทุนสวัสดิการของแต่ละชุมชน โดยการประชุม 4 กลุ่มย่อย เพื่อสำรวจว่าแต่ละชุมชน เลือกต้นแบบ แบบใด และให้เหตุผล ตลอดจนแนวทางปฏิบัติให้ทราบ	คณะผู้วิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน

ขั้นตอน	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบหลัก
5	จัดทำฐานข้อมูลรวมของแต่ละชุมชนจากข้อสรุปที่ได้จากขั้นตอนที่ 1-4	คณะผู้วิจัย

1.5.4 การออกแบบโครงสร้างฐานข้อมูล (Data Structure Design)

การออกแบบฐานข้อมูลโดยคำนึงถึงตัวแปรเชิงคุณลักษณะที่สามารถจำแนกอธิบายได้ รวมถึงการออกแบบจุดเชื่อมต่อของฐานข้อมูลในกรณีที่มีข้อมูลมากกว่า 1 ชุด ในลักษณะของข้อมูลเชิงสัมพันธ์ (Relative Databases Management: RDBM)

1.5.5 การสำรวจข้อมูล (Survey)

เน้นการสำรวจข้อมูลที่ครอบคลุมพื้นที่ศึกษา โดยข้อมูลระดับองค์กรหลักต้องมีครบในเชิงสำมะโนองค์กร (Census) ทั้งนี้ องค์กรในพื้นที่เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ต้องร่วมกันตรวจสอบในมิติสำคัญได้แก่

- 1) ความครบถ้วนขององค์กร
- 2) ความถูกต้องของข้อมูล
- 3) ความครอบคลุมของตัวแปร
- 4) ความเหมาะสมของคำอธิบาย

1.5.6 การจัดเวทีเรียนรู้ (Learning Forum)

เน้นการจัดเวทีนำเสนอข้อค้นพบเชิงคุณลักษณะ และรับฟังความเห็นของผู้เกี่ยวข้องเชิงการวิเคราะห์ (Analysis) และการนำเสนอข้อคิดเห็น (Recommendation) โดยคณะผู้วิจัยทำหน้าที่บันทึกและประมวลข้อคิดเห็น

การจัดเวทีเรียนรู้ดังกล่าว จะปรับรูปแบบเวทีให้เป็นแนวระนาบ กล่าวคือ ผู้เข้าร่วมทุกคนมีความทัดเทียมกันในมิติของการแสดงความเห็น และเน้นการมีส่วนร่วมอย่างสูงสุด เช่น ร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมตัดสินใจ

1.5.7 การเขียนรายงาน (Reporting)

การเขียนรายงานผลการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จะมี 3 ลักษณะดังนี้

- 1) การนำเสนอหลักคิดและผลการทบทวนเอกสาร มีรูปแบบการเขียนเช่นเดียวกับเอกสารวิชาการทั่วไป
- 2) การนำเสนอข้อมูลเชิงฐานข้อมูล เป็นข้อมูลเชิงคุณลักษณะ ซึ่งอาจจะมีการวัดและเปรียบเทียบโดยอธิบายไปตามข้อค้นพบหรือตามจริง

3) การนำเสนอเชิงการวิเคราะห์ โดยถือผลการวิเคราะห์ร่วมกันเป็นฐานหลัก และเน้นความเห็นเชิงวิเคราะห์ของชุมชน (Community Based) ทั้งนี้ อาจมีนักวิชาการภายนอกหรือนักวิจัย ร่วมให้ความเห็นเชิงวิพากษ์ (Critic)

1.6 ศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ในส่วนของศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา ถือเป็นการพยายามในการอธิบายชุดคำศัพท์เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน แต่อย่างไรก็ดี ชุดคำศัพท์นี้อาจปรับเปลี่ยนได้อีก ทั้งในเชิงการเพิ่มเติม หรือคำอธิบาย โดยอาจอิงกับข้อเสนอของชุมชน ผู้เกี่ยวข้อง หรือเอกสารงานวิชาการอื่น ๆ

กองทุนสวัสดิการชุมชน (Community Welfare Fund) หมายถึง “กองทุนที่เกิดจากการระดมทุนจากสมาชิก หรือได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการ สนับสนุนให้สมาชิกของชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว”

กองทุนหมุนเวียน (Current Fund) หมายถึง “การดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการกองทุนโดยมีวัตถุประสงค์สนับสนุนให้สมาชิก สามารถใช้ประโยชน์จากกองทุนได้ โดยมีการคืนตามกำหนดเวลาเพื่อให้สมาชิกรายต่อไปมาใช้ประโยชน์ได้ ก่อให้เกิดการหมุนเวียนเงินทุน”

การจัดการความรู้ (Knowledge Management) หมายถึง “กระบวนการค้นหาความรู้ที่อยู่ในตัวบุคลากร องค์กรและกระบวนการทำงาน โดยกำหนดว่าเป็นความรู้ที่เป็นประโยชน์ แล้วจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ง่ายต่อการค้นคืนและใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ”

การบูรณาการ (Integration) หมายถึง “การผนวกสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเอาลักษณะดีหรือลักษณะเด่นมารวมไว้ด้วยกัน”

การวิจัยปฏิบัติการ (Participatory Action Research) หมายถึง “กระบวนการ เชิงวิชาการที่เป็นความร่วมมือระหว่างผู้วิจัย องค์กรดำเนินการและผู้รับบริการโดยถือว่าเป็นภาคีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถกำหนดกรอบวิจัย กระบวนการวิจัย และโครงการวิจัย”

ข้อมูลชุมชน (Community Data) หมายถึง “ข้อสนเทศที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของชุมชนทั้งในเชิงกายภาพ โครงสร้างองค์กร และกระบวนการดำเนินงาน”

เครือข่าย (Net Work) หมายถึง “ลักษณะความสัมพันธ์ที่เป็นแบบการสื่อสารระหว่างกันทั้งในระดับบุคคลต่อบุคคล บุคคลต่อองค์กร องค์กรต่อองค์กร”

โครงการ (Project) หมายถึง “ชุดของกิจกรรมที่แสดงถึงแนวทางดำเนินการ”

ทุนทางสังคม (Social Capital) หมายถึง “ลักษณะเด่นทางนามธรรมของสังคมใดสังคมหนึ่งที่เอื้อต่อการดูแลรักษา และปกป้องชุมชนเพื่อไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่เสื่อมลง นอกจากนี้ยังเป็นพลังขับเคลื่อนให้ชุมชนสามารถสร้างความเข้มแข็งให้ตนเอง นำไปสู่การพึ่งพาตนเองในระยะยาว”

ผู้ยากไร้ หมายถึง “บุคคลที่ขาดศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง อันเนื่องจากสภาพทางร่างกาย การชราภาพ หรือการว่างงาน”

แผนงาน (Planning) หมายถึง “เอกสารที่แสดงลำดับขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีบุคลากรเป็นผู้รับผิดชอบตามลำดับจนถึงจุดสิ้นสุด”

ยุทธศาสตร์ (Strategy) หมายถึง “การดำเนินการที่มุ่งกระทำการต่อเป้าหมายเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันและมีประสิทธิภาพ”

สวัสดิการ (Welfare) หมายถึง “ปัจจัยขั้นพื้นฐานต่อการดำรงชีวิตที่รัฐ หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานราชการ และหน่วยงานที่บุคคลนั้นสังกัดอยู่จัดให้”

สวัสดิการชุมชน หมายถึง “การที่ชุมชน องค์การชุมชนมีระบบและกลไกในการจัดหาปัจจัยขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตให้กับสมาชิกของชุมชนนั้นๆ”

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) รับรู้สถานภาพของกองทุนเพื่อชาวบ้านทุกรูปแบบ ทุกกองทุนที่มีอยู่จริงในเขตคลองเตย
- 2) สามารถพัฒนาเครือข่ายกองทุนฯ ในพื้นที่เขตคลองเตย โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และระดมความคิดเพื่อการเชื่อมโยง หนุนเสริมกันระหว่างผู้นำกองทุน
- 3) สมาชิกในเครือข่ายมีข้อเสนอการดูแลจัดสวัสดิการสำหรับกลุ่มผู้ยากลำบากในพื้นที่
- 4) มีบทเรียนรู้ที่ได้จากการดำเนินโครงการเพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายต่อกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์